

Краснопольська Т.Є.¹, Посилкіна О.В.²

¹Державна установа «Центр громадського здоров'я МОЗ України» м. Київ, Україна

²Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Актуальні проблеми цифровізації вітчизняної охорони здоров'я

t.krasnopolska@gmail.com

Вступ. Сьогодні в Україні цифрова трансформація торкнулася всіх сфер життя, проте чи не найбільш масштабно вона відбувається в галузі охорони здоров'я (ОЗ). Драйвером цифрової трансформації медичної сфери стала світова пандемія Covid – 19. Процеси цифровізації в ОЗ поступово набирають обертів. За цих умов актуалізується проблема дослідження стану цифрової грамотності персоналу закладів охорони здоров'я (ЗОЗ) і обґрунтування ключових напрямів розвитку його цифрових компетентностей (ЦК).

Мета дослідження: обґрунтування актуальності впровадження цифрових технологій в ОЗ, дослідження стану ЦК медичного персоналу і його готовності до навчання новим цифровим технологіям.

Отримані результати. Метою активного впровадження цифрових технологій в ОЗ є своєчасне виявлення та запобігання більшості загроз для життя та здоров'я пацієнтів шляхом попередньої діагностики та моніторингу стану здоров'я, надання первинних медичних консультацій та послуг за місцем вимоги, ініціювання послуг термінової медичної допомоги та направлення на поглиблені медичні обстеження.

Серед головних завдань цифровізації ОЗ можна визначити такі: 1) удосконалення управління ОЗ і організації процесів надання медичної допомоги населенню; 2) розвиток інформаційно-комунікаційних технологій для покращення стану ОЗ і фокусування на потребах пацієнтів; 3) покращення якості процесів в ЗОЗ і якості медичних послуг; 4) підвищення лояльності пацієнтів до ЗОЗ і медичного персоналу.

Основним поштовхом і найважливішою умовою активізації процесів цифрової трансформації у вітчизняній ОЗ стало запровадження електронної системи ОЗ «eHealth». Впровадження цієї системи сприяло спрощенню роботи медичного персоналу, автоматизації процесів, що дозволило лікарям сфокусуватися на діагностуванні і лікуванні пацієнтів. В електронній картці пацієнта, що зберігається в системі, накопичуються всі необхідні дані – анамнез, попередні діагнози, призначені медикаменти, результати лабораторних досліджень, інформація про протипоказання тощо. Це не тільки зменшує обсяги рутинної роботи медичного персоналу і потребу у паперових носіях, а і сприяє прискоренню надання пацієнтам медичної допомоги за умов, якщо знаходяться в іншому місті, а також зменшує вірогідність лікарської помилки.

Отже метою імплементації цифрових технологій у діяльність ЗОЗ є підвищення ефективності управління, персоналізація медичних послуг і залучення клієнтів. Використання CRM-систем, Big Data, телемедицини та соціальних мереж дозволяє адаптувати послуги під потреби пацієнтів, оптимізувати процеси взаємодії медичного персоналу і пацієнтів. Все це сприятиме підвищенню результативності і ефективності діяльності медичних закладів і вітчизняної ОЗ в цілому.

Для успішної реалізації «Концепції розвитку електронної охорони здоров'я» МОЗ України була розроблена рамка ЦК працівників ОЗ. В рамці ЦК визначені виміри й набір властивостей та характеристик, які дозволяють повною мірою описати змістовні особливості окремих компонентів ЦК медичного персоналу, необхідний мінімум теоретичних знань, умінь і практичних навичок, а також ставлень у залежності від прогнозованого рівня щодо їх можливого використання.

Рамка визначає п'ять ключових сфер ЦК працівника ОЗ України: загальна цифрова грамотність, робота з даними, цифрова комунікація, використання інструментів та цифрова трансформація. Ця рамка є дорожньою картою для розвитку ЦК, що відповідають вимогам сучасного ринку медичних послуг.

В межах розробки рамки було сформовано 25 рівнів володіння (по 5 компетентностей на кожен сферу). Для кожного рівня ЦК визначені знання, уміння, ставлення та навички за рівнями (А – базовий; В – достатній; С – фаховий; D – високий).

З метою оцінки рівня ЦК персоналу медичних установ, було проведено дослідження серед 252 респондентів. Попередньо була розроблена анкета, яка складалась із 19 питань, розподілених по 4 блоках: 1) освіта, вік та стаж роботи; 2) рівень цифрових навичок; 3) використання цифрових технологій у роботі; 4) готовність до навчання новим технологіям.

На підставі отриманих даних, було визначено, що більшість з опитуваних медичних працівників мають вищу медичну освіту та більше 10 років стажу роботи в медичних установах.

Дослідження довело, що молодші спеціалісти мають кращі цифрові навички, тоді як працівники, старші за віком, потребують додаткового навчання щодо використання цифрових технологій. Це свідчить про необхідність застосування адаптивного підходу в процесі навчання медичного персоналу, враховуючи вікові та професійні особливості.

Цікавими виявилися результати дослідження, які стосуються готовності медичного персоналу до навчання новим цифровим технологіям у розрізі вікових категорій. Отримані дані ще раз висвітлили важливість адаптивного підходу до навчання, який враховує вікові особливості медичного персоналу. Молодші за віком працівники легше сприймають нові технології, тоді як старші вікові групи потребують більше уваги та мотивації для ефективної інтеграції в цифрове середовище.

Висновки. Цифровізації сфери ОЗ створює нові можливості як для медичних працівників, так і для пацієнтів. Проте, ефективність застосування даного ресурсу в багатьох залежить від наявності належного рівня ЦК медичного персоналу. Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку інтегрованої системи підвищення ЦК медичних працівників.